

RÁKÓCZI Hírlevő

A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG KIADVÁNYA

12. évfolyam 1. szám 2002. április



2002. MÁRCIUS 15-16.

A rendezvény teljes egészében maradandó élményt jelentett a résztvevőknek, számunkra pedig újra bizonyítást nyert, hogy a Rákóczi Szövetség Felvidéket és az ottani magyarságot erősítő és propagáló tevékenysége szükséges, hatékony és további szélesítést is igényelne.

LÉVAI ANIKÓ látogatása a nagykürtösi járásban

Az újév tizedik napján két felvidéki település magyar tannyelvű általános iskolájában tett látogatást Lévai Anikó Orbán Viktor felesége, a Nemzetközi Gyermekekmentő Alapítvány vezetője és Halzl József, a Rákóczi Szövetség elnöke.



TÁJÉKOZTATÓ

A Rákóczi Szövetség 2002-ben is meghirdeti a „Gloria Victis” („Dicsőség a legyőzötteknek”) történelmi vetélkedőt a kárpát-medencei magyar középiskolások számára. A vetélkedőt az elmúlt évekhez hasonlóan az őt rendezők, hogy a történelem fontos eseményeit jól felmérték, értékelik minél jobban beépüljenek a hazai és a határon kívüli élő magyar fiatalok gondolkodásába, életvitelébe. A vetélkedő révén lehetőséget szereznek formálni az anyaországi és a határon kívüli magyar középiskolák és diákok kapcsolatteremtésére is.

A történelmi vetélkedők témája: 1956-os forradalom, 1997-ben a felvidéki magyarság romogás kitérítése, 1998-ban az 1848-as forradalom és szabadságharc, 1999-ben Magyarország 1914 és 1920 közötti történelme, 2000-ban a keresztény magyar állam megszületése, tavaly pedig a Magyarország története a II. világháborúban volt. Az idén Eger vár ostromának 450. évfordulójához kapcsolódóan, a következő témában hirdeljük meg – immár nyolcadik alkalommal – a vetélkedőt.

Magyar történelem a mohácsi csatától a vasyári békéig

a verseny során tehát Magyarország 1526 és 1684 közötti történelméről kell számot adni.

A vetélkedő részvételi feltételeinek, menetrendjének és tartalmi összetevőinek részleteit az alábbiakban foglalkoztatjuk össze:

- A vetélkedőn 3 fős középiskolás csapatok vehetnek részt. Egy történelemtanár legfeljebb három csapatot indíthat.
 - A vetélkedőn való részvételi szándékukat a csapat tagjai felkészítő tanárukkal együtt az olvasható nyomtatott kérdéskérdésnyelven kiadott jelentkezéslap visszaküldésével – lehetőleg ematilon – jelzik.
 - A visszaigazolással együtt küldjük el az első forduló tesztjét, melynek visszaküldési határideje: 2002. június 14.
 - Az írásbeli középdöntőre és a szóbeli döntőre a Rákóczi Szövetség hagyományos, 1956-os kárpát-medencei méretű emléktáblájának keretében kerül sor, 2002. október 22-én és 23-án. A résztvevők meghívást kapnak az ünnepségsorozat egy-egy rendezvényére is. A részletes programot később küldjük el.
 - A vetélkedő középdöntőjébe jutott csapatok a szállás- és étkezés költségét, továbbá a határon túl csapatok esetében az utazási költségeket a Rákóczi Szövetség fedezi.
 - A középdöntőbe jutott csapatok könyvtárlombban részesülnek, a döntőbe jutott csapatok további különdíjat kapnak; a döntő nyertesei pedig mikrobuszos körutazáson vehetnek részt.
 - A vetélkedőről és a pályázatról Szalontay Csaba (+36/06-30-946-0508), illetve Reiter Anikó (+36/06-20-437-0676) szervezők, továbbá a Rákóczi Szövetség központi irodájának munkatársai (+36/0-201-3067) nyújtanak felvilágosítást (hétfőtől péntekig 9-16 óra között).
- Reméljük, hogy a leveleinkkel felkeresett iskolák diákjai elfogadják meghívásunkat és részvételükkel hozzájárulnak a vetélkedő céljainak megvalósításához. A történelmi ismeretekben való gyarapodás mellett reményeink szerint értékes embert kapcsolatokra is szertehetnek.
- Várjuk jelentkezésüket.

Tisztelettel:

a Rákóczi Szövetség Oktatási és Ifjúságszervezési Csoportja

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Klubtársak!

Szövetségünk Klubja ebben az évben is folytatja rendezvényeit, amelyekre minden hónap első szerdáján a Magyarok Házában (Bp. V. Semmelweis utca 1-3.) kerül sor.

2002. május 8-án 17 órakor: A kettézárt falu

Szelenc falu iragódiájáról beszél az azonos című könyv szerzője, Zetel Miklós, valamint az Ister Kládó munkáját bemutatja Tóth László, a kládó vezetője. Az Ister Kládó könyvet kedvezményes áron megvásárolhatók a helyszínen. A klubdelutánokat a Bartók (Zene)teremben tartjuk. Mindenkit szeretettel várunk. A programról értesítsék ismerőseiket is.

Üdvözléssel: Martényi Árpád
a Rákóczi Klub vezetője



CUM DEO PRO PATRIA ET LIBERTATE

TAVASZ

A legszebb évszak! A megújulás, az élet évszaka. Madárdal zendül, virágba öltözik a lág, a természet újra bizonyítja élni akarását.

Tavasz – a jövődő záloga...

Tavasz idején minden megszépül, ilyenkor sűt legszelbben a Nap.

Mindenkire, egyformán...

A Rákóczi Hírívó idén is beszámol szövetségünk életéről és munkájáról, a közös munka eredményeiről és a további tervekről. Bár még az esztendő elején járunk, mégis, visszatekintve a télutó és a tavasz elejének eseményekében gazdag időszakára, nyugodtan kijelenthetem: ígéretemnek mutatkozott ez az év. A Rákóczi Szövetség helyi szervezetei és célalapjai az elmúlt évekhez hasonlóan továbbra is öröklendülettel munkálkodnak, feladataik megvalósításán, bizonyítván Prohászka Ottokár gondolatának örökbecsű igazságát, miszerint: „Aki biztos abban, hogy Isten segítségére támaszkodhat, az soha nem lesz gyenge.”

Janovszky Tamás

Arany János: AZ ÖRÖKSÉG

Azok a magyarok, kik e hazát
Véren vették, vérel örökmazták,
Azok a magyarok, ha fűdőt fűttak,
A halál képéről nem messze búttak.

Lakástuk volt paripájok hátra,
Vetett ágyok kemény nyeregkápa:
Elttek és aludtak vérmocskolta nyergon,
Járnak éjjelnappal sok nehéz foggyverben.

Nem kérdezők: soké az ellenség?
Olyvasátn próbáltak szerencsét;
Tudták, a szerencse mindig ahhoz pártol,
Kinek szíve még a halálban is bátor.

Elfogytak, elzűltek oltan-oltan,
Szép országok hevert elhagyottan,
Fölveré az Isten mindenféle gyoma,
Éktelelné teite töröktalár nyoma.

Rongált zászló lón az ő formája
Nem volt annak színe se fonákja;
Itamolt sötétlet rajta egy-egy vérfolt:
Szép zászlónk, az ország, váznál nem egyéb volt.

E becses zászlónak, a hazának,
Védclmében hányan elhullának!
Vérütkben a rúdját hányszor megfereszték
Régi ősapáink! De nem eresztek.

Így a zászló ránk örökbe maradt,
Ránk hagyták az erős átok alatt:
Átok alatt, hogy, ha elpártolunk atul,
Ne legyen az Isten Istenünk azontul.

Most felik be, vagy soha ez az átok.
A zászlót, a zászlót ne hagyjátok!
Ha minket elfű az idők zivatarja,
Nem lesz az Istennek soha többi magyarja.

4-6 ÉLETÜNK

ESTERHÁZY EMLÉKÜNNEPSÉG
BELSŐ PÁLYAZAT 2001. ÉVI ÉRTÉKELÉSE
BEIRATKOZÁS PROGRAM FELVIDÉKEN
ERDÉLY A MAGYARSÁG KELETI BASTYÁJA
ELŐADÁS AZ ELTÉN

7-9 RÁKÓCZI HÍREK

LÉVAI ANIKÓ LÁTOGTÁSA
ELŐDEINK ÉS RÁKÓCZI NYOMÁBAN
A TORONTÓI RÁKÓCZI ALAPÍTVÁNY
MEGALAKULT A NYOLCADIK HELYI SZERVEZET
„MÚLTUNK ÉS JÖVŐNK A FELVIDÉKEN” II.
„EMLÉKEZZÜNK ELEINKRŐL”
2002. MÁRCIUS 15. DIÁKUTAZTATÁSI PROGRAM
TÖRTÉNELMI VETÉLKEDŐ 2002
ELŐADÁS AJKÁN

10-15 FIGYELŐ

PETIK REZSŐ PEDAGÓGUS ÉLETÚTJÁRÓL
A MAGYAR REMÉNY SZÁZADA
KOSZORÚZÁS CZUCZOR GERGELY EMLÉKTÁBLÁJÁNÁL
A NÓGRÁDI ÉLETRAJZI LEXIKON BEMUTATÓJA
A 33. MAGYAR FILMSZEMLE
A KETTÉZÁRT FALU
16-18 APSZIS
A PETÓFI SZOBORÉRT

RÁKÓCZI HÍRVIVÓ

A Rákóczi Szövetség kiadványa
Megjelenik negyedévenként

Postacím: Budapest, 1027 Szász Károly utca 14/V/1
Telefon: 201-3067, 212-8891

Szerkesztő: Janovszky TAMÁS
Szerkesztőbizottság:

Előzetes: HATZÓZSÉBÉ DE VIGOR KÁROLY
Szerkesztő: HATZÓZSÉBÉ DE VIGOR KÁROLY

Szerkesztő: HATZÓZSÉBÉ DE VIGOR KÁROLY
Szerkesztő: HATZÓZSÉBÉ DE VIGOR KÁROLY

Szerkesztő: HATZÓZSÉBÉ DE VIGOR KÁROLY
Szerkesztő: HATZÓZSÉBÉ DE VIGOR KÁROLY

Szerkesztő: HATZÓZSÉBÉ DE VIGOR KÁROLY
Szerkesztő: HATZÓZSÉBÉ DE VIGOR KÁROLY

Szerkesztő: HATZÓZSÉBÉ DE VIGOR KÁROLY
Szerkesztő: HATZÓZSÉBÉ DE VIGOR KÁROLY

ESTERHÁZY EMLÉKÜNNEPSÉG

2002. MÁRCIUS 10.

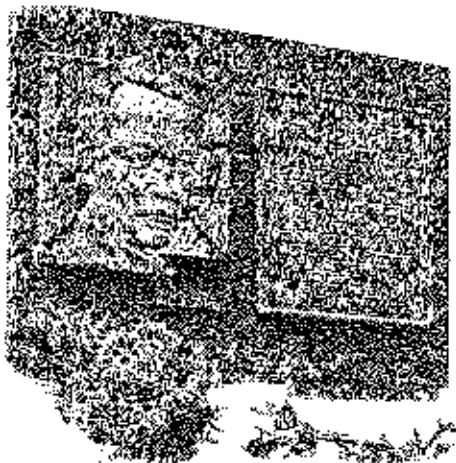
A Rákóczi Szövetség és az Esterházy János Emlékbizottság ez évben is megemlékezett gróf Esterházy Jánosról.

Esterházy János mártír politikus volt, életét a Szlovákiában élő magyarok képviselésének szentelte, és ezért kész volt azt feláldozni. Esterházy maga volt az emberi lélek három drágaköve: a hazaszeretet, a szabadságszeretet és nemzetiségű megértés. Közismert, hogy a szlovák parlamentben egyedül ő nem szavazta meg a zsidók deportálását elrendelő törvényt.

Szlovákia és Csehország a mai napig „háborús bűnösként” tartja számon.

A Rákóczi Szövetségen belül működő Esterházy János Emlékbizottság eddig a következőknek ítélte meg az Esterházy János emlékérmét:

Esterházy Alice 1991
Hites Kristóf 1991
Dr. Janics Kálmán 1992
Hajdú László 1992
Krausz Zoltán 1992
Lipszei Gyula 1992
Mészáros Gyula 1992
Ébert Tibor 1993
Komáromi Jókai Színház társolata 1993
Mayer Judit 1994
Nagy János 1994
Török Bálint 1994



posztumusz Dr. Szentiványi Gábor 1995
posztumusz Prisdner Emil 1995
Dr. Duray Miklós (Csehszlovákiai Magyar Kisebbség Jogvédő Bizottság) 1995
Dr. Alois Mock 1996
Dr. Herbert Schamberck 1996
Popély Gyula 1996
Esterházy János Klub Pozsony 1996
Tóth László 1996
posztumusz Selmeczi Elek 1997
1. Sz. Esterházy János Cserkész Csapat 1997
Dr. Molnár Imre 1998
Stefczér Elemér 1998
Pröhle Henriette Samarjay Éva 1999
Balassa Zoltán 1999
Dr. Halzl József 2000
Cseh- és Morvaországi Magyarok Egyesülete 2001

Magyar Koalíció Pártja 2001
Frantisek Miklosko 2001
Lénárd atya Tardoskeddről 2001
Lazarovits Emő 2002

Oklevelet kaptak:
Petőczné Sárszegi Csilla 1995
Bodnár Mária 1995
Kis Aladárné szül: Szarka Katalin 1995

Az idei díjazott Lazarovits Emő, aki Erdélyi származású. A Jad Vashem magyarországi képviselőjeként kapcsolatba lépett a jeruzsálemi központtal annak érdekében, hogy gróf Esterházy János megkapja az „Igaz Emberk”-nek járó megtisztelő címet, és lehetőségeihez mérten mindent elkövet Esterházy nagyságának elismerése érdekében.

Széleskörű nemzetközi tevékenységének elismeréseként az utóbbi években megkapta az Osztrák Köztársaság Nagy Érdemrendjét, a francia Nemzeti Érdemrend lovagi fokozatát és a Német Szövetségi Köztársaság Érdemrendjének Nagykeresztjét.

Ma a MAZSIHISZ külügyi vezetője, a Nemzetközi Mauthausen Bizottság főtárhelyettese, a Nemzetközi Keresztény-Zsidó Tanács tagja és még számtalan hazai és nemzetközi szervezet tagja, illetve vezetője.

Az ünnepség fővédőnője Esterházy Alice, a mártír politikus lánya volt.

Tripolszky István

A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG ALTAL MEGHIRDETETT BELSŐ PÁLYÁZAT 2001. ÉVI ÉRTEKELÉSE

A pályázat célja az volt, hogy a Szövetség támogatásban tudja részesíteni a helyi szervezetek olyan kiemelt programjait, melyek kellően szolgálják a Rákóczi Szövetség Alapszabályában megjelölt feladatokat, és hűen ápolják II. Rákóczi Ferenc nagyságos fejedelem szellemi örökségét, a társadalom felé való terjesztését.

A pályázat helyi szervezetenkénti megítélhető összege 2001. évben összesen 50.000,- HUF. (azaz ötvenezer fo-

rint) volt, a határon túli helyi szervezetek indokolt esetben ennél nagyobb támogatásban is részesülhettek. A támogatás előtámogatás, így az elbírált összeg a rendezvény előt rendelkezőre állhatott.

A pályázat értékelését az Elnökség által meghatározott bizottság végezte folyamatosan a pályázatok beérkezésének megfelelően. A bizottság tagjai: Kun Ferenc alelnök, Szabó József alelnök, Schweier Krisztián elnökségi titkár, és Ugron Gáspár szervezeti titkár.

A pályázat feltételei a következők voltak:

- A Rákóczi Szövetség és a helyi szervezetek között az EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS megkötése.
- A helyi szervezetek részéről az éves munkaterv elkészítése, és az országos szövetség részére eljuttatása a meghatározott időpontban (az adott év március 10-ig, az azt követően létrejött helyi szervezetek a megalakulásukat követő két hónapon belül).
- A helyi szervezetek részéről pontosan vezetett tagnyilvántartás, adminisztráció.



A 2001. ÉVI BEIRATKOZÁSI PROGRAM A FELVIDÉKEN

Az Illyés Közalapítvány, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége, és a Rákóczi Szövetség által alapított Csehországi és Szlovákiai Magyar Kultúráért Alapítvány 2001-ben második alkalommal hirdette meg Szlovákia magyarok lakta településeire a beiratkozási programot. A program célja, hogy a magyar szülőket lelkiileg elkötelezzük a magyar nyelvű oktatás mellett, meggyőzzük arról, hogy már nem lehet érdeke gyermekét szlovákul taníttatni, mert Szlovákia és Magyarország egy úton halad az Európai Unió tagság felé. Meg kell értetni a magyar szülőkkel, hogy hasznos, ha gyermeke anyanyelvén tanulhat és mellette megtanul szlovákul, valamint egy világnyelvet is elsajátít. Ez az előny felnőtt korára akkora lesz, hogy biztosabban fog boldogulni a „régiónk” Európájában.

A munkánk részét képezte egy adatbázis készítése, ahol a potenciális elsőosztályosokat próbáltuk összegyűjteni. Ezt követően decemberben „Ünnepváró” rendezvényeket szerveztünk, karácsonyi ajándékokat adtunk át a gyerekeknek, újról üdvözlőlapot küldtünk Nekik. Január folyamán a bizonytalankodó ma-

gyar szülőket találkozóra hívtuk, ha kellett személyesen is meglátogattuk őket, hogy érvelhessünk a magyar iskoláig, a magyar oktatás mellett. Felvidéken a beiratkozások februárban voltak. Azonban ezt követően jelentősen változnak az eredmények. Egyrészt a pszichológusok eltanácsolják a gyermeket a korai beiskolázástól (és kell várniuk még egy évet), másrészt jelentős mozgások vannak a szlovák és magyar osztályok, iskolák között, harmadrészt a roma gyerekeket a szüleik csak szeptember elején hozzák be az iskolákba. Szeptemberben minden elsőosztályos magyar kisdíjakot az iskolapadján várja a tanszercsomag, amelyet igyekezzünk minél gazdagabban felszerelni. A tanévben régióktól függően bejárás és étkezési támogatást is adunk szociális alapon. A legeredményesebb iskolákat régióként technikai eszközökkel (tévé, videó, számítógépek, egyéb taneszközök) jutalmazzuk.

Magyarország minisztereinek személyes ajándékaként a felvidéki kisdíjakot megkaphatták a Millenniumi Olvasó és Daloskönyvet is.

Tapasztalatainkat összegezve kijelenthető: 2001 szeptemberében komoly sikert könyvelhettünk el. Az erről szóló értékelés eredményei a következők:

1. A magyar iskolába beiratkozott diákok száma összességében a demográfiai lejtmenet ellenére csupán minimális mértékben csökkent 2001-ben 2000-hez képest.

2. A magyarlakta járásek szintjén 2000-hez képest átlagosan 0,54 %-kal növekedett a magyar iskolába iratkozott diákoknak az összes beiratkozott diákhöz viszonyított aránya. Pozsony és Kassa adatait nem vettük figyelembe, mivel a magyar iskolába iratkozó diákok számaránya itt minimális, nem éri az 1 %-ot. A magyarlakta járásek közül 9 esetben növekedett a részarány (Kassa-vidék, Rozsnyó, Tölkerecs, Nagyrőce, Léva, Érsekújvár, Nagynúhályi, Rimaszombat, Losonc) 7 esetben csökkent (Galánta, Szenc, Dunaszerdahely, Vágsellye, Nyitra, Komárom, Nagykürtös).

3. A céllalpok szerinti értékelés azt mutatja, hogy a Beiratkozási Program

mindkét évében a magyar iskolába beiratkozott diákok létszámára növekedett, 2000-ben 1999-hez képest 1,05 %-kal, 2001-ben 2000-hez képest 1,18 %-kal. (Kassa és Pozsony nélkül) A magyar diákok létszámára 2001-ben 2000-hez képest 13 Célalap esetében növekedett (Dunaszerdahely, Érsekújvár, Ipolyság, Királyhelmece, Komárom, Léva, Losonc, Nagykapos, Párkány, Rimaszombat, Rozsnyó, Szepsi, Tornalja), 9 esetben csökkent (Galánta, Gúta, Nagykürtös, Nagymegyer, Nyitra, Somorja, Szenc, Vágsellye, Zseliz). A beiratkozási program 2 éve alatt a növekedés 2,24 % volt. A 22 Célalap közül 15 Célalaponál növekedett (Dunaszerdahely, Galánta, Ipolyság, Királyhelmece, Komárom, Léva, Losonc, Nagykapos, Nagymegyer, Párkány, Rimaszombat, Rozsnyó, Szenc, Szepsi, Tornalja) és 7 Célalap esetén csökkent (Érsekújvár, Gúta, Nagykürtös, Nyitra, Somorja, Vágsellye, Zseliz).

4. A 2001. évi program kiemelten kezelte a városokat. A program eredményességét mutatja, hogy a magyar iskolába beiratkozott diákok számára 2000-hez képest 15 városban növekedett (Dunaszerdahely, Érsekújvár, Gúta, Ipolyság, Királyhelmece, Komárom, Léva, Fülek, Losonc, Párkány, Rimaszombat, Rozsnyó, Szepsi, Tornalja, Vágsellye) és csak 5 városban csökkent (Galánta, Nagymegyer, Somorja, Szenc, Zseliz). (28. táblázat)

A Beiratkozási Programnak a személyes megszólításra alapozott felvilágosító munka és a különböző közösségi programok mellett fontos részét képezték a diáktámogatások (tanszercsomag, étkezési- és bejárás támogatás). A Célalpok a támogatások családokhoz történő eljuttatását szervezeten megoldották, és képesek arra, hogy a státus törvény keretében előirányzott oktatási és beiskolázási támogatások célhoz juttatásában is hatékonyan közreműködjenek. Ez irányú feladatvállalás kétségünket 2002. január 12-én megtartott rendkívüli közgyűlésünkön egyhangú határozattal kifejezésre juttatták.

Dr. Halzl József
elnök

• A helyi szervezet kiemelt programjainak részletes költség- és programtervezeték elkészítése és eljuttatása az országos szövetség részére a pályázott rendezvényt megelőzően, legálább 30 nappal.

A Szövetség pályázati úrlapot és nyilatkozatot készített, amelynek kitöltése megkönnyítette a munkát, és egyben rögzítette a pénzügyi feltételeket is.

A feltételeknek 2001-ben 30 pályázat felelt meg. Elmondhatjuk, hogy a Belső Pályázattal a Szövetség ténylegesen is hozzájárulhatott számos vidéken megrendezendő programhoz.

Dr. Ugron Gáspár
szervezeti titkár

ERDÉLY A MAGYARSÁG KELETI BÁSTYÁJA

2002

2002. február 26-án a Károli Gáspár Református Egyetemen Bölcsészettudományi Karán működő helyi alapszervezete közreműködésével kluhstet szerveztek, amelynek vendége Tőkés László királyhágómelléki református püspök volt.

A károli diákok ősszel részt vettek a párkányi híd átadásán, emellett közös gyűjtést szerveztek a vajdasági Tóthfalva úvodájának. Ez utóbbi azért is örömteljes hír, hiszen ebben az 1000 lelkes színmagyar délvidéki falucskában növekszik a gyermekek létszáma és immáron népességnövekedés mutatkozott.

„Örvendek, hogy az anyaország végre valóban véreiként kezeli a határon túli testvéreinket, ez ugyanis nem volt mindig így.” Mjót ahogy azt Tőkés László kifejtette, egy-ajla „második berlini fal” állt az anyaország és a határon kívül rekedt magyarok között. Ennek az állapotnak a felszámolását célozta 1996-ban, a honfoglalás millenniumi ünnepén az egyenjogúsítás kérése, amire a Kongresszusi Központban került sor a magyarok világtalálkozóján, még Horn Gyula miniszterelnöknek címezve. A teremben többségben voltak az elcsatolt területek magyarjai, akik úriási lelkesedéssel fogadták az erdélyi magyarok kérését.

A kétszeres kisebbség alóli felszabaduláshoz tehát a Püspök Úr szavaival élve, alapvetően „jogainkat kell kivívniuk, mert csak ahol jog van, ott van a haza”. (...) „Ebben a helyzetben tevődik fel az a kérdés, hogy: Mit kínál Magyarország abból a célból, hogy emancipálódjék a határon túli magyarság, hogy jogait visszanyerje, hogy honra leljen a hazában, hogy egyenjogúvá váljék a többséggel? Másfelől: Mit kínál Románia ebben a tekintetben? Arról nem is beszélve, hogy: Mit kínál Európa abból a célból?”

„1988-ban aztán Szűcs Mátyás kijelentette egy nyilvános rádióadásban, hogy: „Márpedig a határon túli magyarok a magyar nemzet részét képezik...” ezt az evidenciát nagy dolog volt kimondani abban az időben.

Majd következett 1989, „a szolidaritás, a testvériség megélésének alkalmi és időszakos, az Erdély mellett kiálló demonstrációk, tüntetések, sőt az akkor még csak külügyi miniszter Horn Gyula is közbenjárta az én védelmemben diplomáciai úton. Az alakuló pártok, egyik a másik után foglalták állást

Erdély és a többi határon túli részek dolgában, még ez a közösségvállalás elérte tetőpontját 1989 decemberében, amikor egy emberként mozdult meg az egész nemzet és elmondhatjuk, hogy 1956 óta olyan nemzeti összefogás és szolidaritás nem volt tapasztalható, mint 1989-ben Temesvár, vagy Erdély irányában.” Ekkorra már nem volt a magyarság a - még a sok halottnál is nyomasztóbb - hallgatásra kényszerítve: visszanyerte a szólásszabadságot, kiegészítve: a magyarul szólás szabadságát. „A rendszer-váltó Magyarország alkotmányban rögzítette a határon túli magyarokért érzett felelősséget”, Antall József egykori miniszterelnök pedig kijelentette - és nem kis port kavart ezzel -, hogy ő 15 millió magyar miniszterelnöknek érzi magát lélekben. Az anyaország felől érkező első biztató jelek közé tartozott, amit a Magyarországon élők talán észre sem vettek, hogy a rádió így szólította meg hallgatóit: „...Kedves hallgatóink, határainkon innen és tőlől...”, aztán már nem csak Magyarország időjárását hallgathatták magyarul, a magyar televízióból, rádióból, hanem az egész Kárpát-medencét: Kolozsvár, Pozsony, Temesvár, Beregszász...

A kezdeti felmelegedés után következett a lehűlés is, több hullámban. Ennek egyik kicsúcsosodása a román - magyar alapszerződés volt, amelyet a lemondás, a megalkuvás évei követtek. Ennek ellenére az egyházak, bizonyos személyiségek és politikai erők törekvése sikerrel járt, miszerint a szálak nem szakadtak szét teljesen, a kezek nem engedték el egymást.

1998-tól ismét minőségi előrelépés történt az előzőekhez képest: „...egy olyan Magyarországon érzem magam 1998 óta, amikor immár a magyar kormány, Magyarország nem csak felelősséget érez, hanem felelősséget is vállal a határon túli magyarságért...” (...) „...Ennek a változásnak a legfőbb hordozója a státustörvény, amelynek kézzel fogható jelképe, eszmiségének jelképe a Magyar Igazolmány.”

Hogy mit jelent a határon túliaknak a státustörvény? Jelenti a kedvezményeket, melyek nagyon sokat számítanak, illetve az ennél sokkal fontosabb eszmei, politikai, nemzeti mondanivalóját. Emellett igen fontos még az a támogatási rendszer, „amely immár száznál több forintokban fejezhető ki - gondolok itt a könyvtárakról az oktatásig, a művelődésig terjedő, vagy a gazdasági támogatásig terjedő mindenféle fajta támogatásra - mely 1990-től fogva átmenni visszacsúszás után

immár kiteljesedően van (mármint ez a támogatási rendszer), amelynek részeként értékeljük - nem csak a jelenlévő elnök úr miatt - a Rákóczi Szövetség ilyen irányú munkáját...” is. Tehát már nem csak a kormánytámogatás érzékelhető, hanem a civil szférában is van erő, amely hatékonyan meg tud mozdulni az ügy érdekében.

A státustörvény legfontosabb eszmei, politikai, nemzeti hozadéka, „hogy végre nem kell titristának éreznünk magunkat Magyarországon, hogy szinte normatív módon kiterjeszti például a diákoknak nyújtott előnyöket az odaát lévő diákoknak”. Ez persze nemzeti szempontból veszélyeket is rejt magában: a rosszabból könnyű lehet átszokni a jobbba, ugyanez visszafelé már nehézségeket hordoz, illetve ha ideát valaki megtalálja párját és megbázosodik, nem valószínű, hogy visszatérne szülőföldjére. Ez a folyamat egy idő után oda vezethet, hogy nem már lesz kit támogatni az elcsatolt területeken, illetve ha mégis, akkor öregkori támogatással alakulhat át, ami szintén a nemzet helyi elszorítását jelentené. A másik fontos üzenete a státustörvénynek a miniszterelnök politikai megfogalmazása szerint a nemzet határon átvélt egyesítés. Ez nem csak a határon túliakra fontos, illetve nem csak a határon túliakra van hatással, hanem az anyaország -béli nemzetre is. „...Ma már valóban szövetségünknek érezhetjük Magyarországot.” Úgy is lehetne mondani, hogy az egyetlen szövetségesnek. Az erdélyi magyarságnak ugyanis egy-két kivétellel ellentétbe nincs és nem is volt valódi szövetséges: se egyház, se párt, se állam.

A magyarság számára néhányszor a kozmopolitizmust teszik meg hamis alternatívaként, noha az igazi cél nem a világpolgárság, hanem a világmagyarság kell, hogy legyen, vagyis a világszerte élő magyarok összefogása. A státustörvény fontos vetülete, hogy lehetővé teszi az identitás megőrzését, valamint az európai integráció irányába is mutat: „...megfélésem számára néhányszor volna, hogy Európához tartozzam, de ne tartozhassak hozzá, ne tartozhassam a nemzethez...” Az össznemzeti egységesség (integráció) tehát egy az európai integráció irányába haló egészséges folyamatot jelent.

A következő kérdés, mint az már korábban elhangzott, hogy mit kínál Románia? Röviden: egy modell értékű kisebbségpolitikát. Erről már 1999-ben Clinton, akkori amerikai elnök is beszélt az erdélyi ma-



gyarok nagy megrökönyödésére, majd ezt felkapták egyes nyugati politikusok, végül Iliescu elnök és minden mértékadó román politikus. A magyarság megkapta a Petőfi-Schiller multikulturális „Álgyetem”, amelyből nem lett semmi. Az egyetem kérdésében azóta is - mintegy tizenkét éve - nincs érdemleges előrelépés. Románia jelenleg protokollumot kínál, a külföldnek pedig egy kirakatpolitikát a modell értékű kisebbségpolitika látszatával. Az igazi baj azonban nem is ez, hiszen a magyarság háttérbe szorítását már mintegy megszokhattuk a román vezetőkől. Az igazi baj az, hogy az RMDSZ, amely mára teljesen elmagaszkodott eredeti programjától, célkitűzéseitől és tag-ságától: ez az RMDSZ hitcséti, vállalja ezt a fajta kisebbségpolitikát.

Természetesen vannak eredmények is, ezek azonban nincsenek egyensúlyban a politikai veszteséggel. Olyan árát kell ugyanis fizetni egyes iskolai előnyökért, engedelményekért, vagy bizonyos fokú cnyhülésért, melyet azok nem érnek meg.

A státustörvény tehát nagyon fontos, mert ez alapján Magyarország a legfőbb és egyetlen szövetséges az elcsatolt területek magyarjainak nemcsak az európai hatalomokkal, azok éretlenségével szemben is, mert csak Magyarország képes ellensúlyozni a magyarság kisebbségi helyzetét, mert csak egy egészséges nemzetpolitika révén van egyáltalán esély a túlélésre.

A nem magyar hatalmak jól érzékelik persze a magyarok örömeit a státustörvényt illetően. Romániában elsősorban megfélemlítéssel, illetve a lejáratás eszközével próbálják hátráltatni a státustörvény életbeléptetését, a Magyar Igazolmány hátrányai-val riogtatva. Ez annál is inkább kellemetlen, mert a lejárató propagandához egyes RMDSZ vezetők is csatlakoztak, és „munkájuknak” köszönhetően a kezdeti lelkesedéssel szemben az utóbbi időszakban visszacsúszás volt tapasztalható a Magyar Igazolmány igénylését illetően. Még megdöbbenőbbnek ítélte a Püspök Úr a státustörvényt ért hazai támadásokat, amely, mint elmondta felháborodást váltott ki a még jóúr-zésú magyar vezetőkben, mindemellett sajnálatosnak nevezte, hogy egy ilyen, a magyarság egészeért érintő előrelépést bizonyos politikai erők a választási csatározások színjére süllyesztették.

A magyar állam számára, az egyház lehet az egyik, vagy talán a legfontosabb partner a Kárpát-Medencében. Határokon átvélt infrastruktúrájukkal Magyarország után az egyházak szállhatnak szembe leghatékonyabban az elnyomással.

Papp András

ELŐADÁS AZ ELTÉN

2002

2002. február 28-án a Rákóczi Szövetség ELTE alap-szervezete vendége volt Németh Zsolt külügyi államtitkár, aki a státustörvényről és ennek kapcsán a kormány külpolitikájáról tartott előadást az Eötvös Loránd Tudományegyetem Pesti Barnabás utcai épületében.

Németh Zsolt elmondta, hogy a külpolitika kérdése sarkalatos pont lett a választási kampány idején. A „státustörvényvel” kapcsolatos itthoni bizonytalanságot, tájékozatlanságot az ellenzéki pártok igyekeznek támadási felületként használni és pánikot kelteni a lakosság körében azzal, hogy a törvény következményeit eltorzítják. Ez a stratégia azonban nem az érdemi vitákra törekszik, így nem lehet és nem is kell komolyan venni.

A külügyi államtitkár véleménye szerint az az ellenzékiek által terjesztett hír sem igaz, hogy Magyarország elszigetelődött volna a környező országoktól. Sőt, azzal, hogy a cseh és szlovák felek lemondták a Visegrádi Négyek találkozóját, éppen ők kerültek kölcsönösen helyzetbe, s az Európa Parlamenttől ellenszenvét vívták ki. A legerősebb ellenzéki párt csak saját külpolitikai tájékozatlanságát bizonyítja az ilyen és ehhez hasonló kijelentéseivel.

Az államtitkár úr fontosnak tartotta leszögezni, hogy Magyarországnak egyáltalán nem áll érdekében Csehország és Szlovákia elszigetelődése. Bár a két ország pártrendszerének fejlődése hosszú távon aggodalomra ad okot, a mindenkori magyar kormány egy stabil felállásban érdekelt, hisz ez az ő munkáját is megkönnyíti. Érdekeink sok ponton megegyeznek, az uniós csatlakozás kérdésében mindenképpen. S nagyon fontos lenne, hogy megtaláljuk a közös nevezőt, hiszen egy egyetértő, egységes tömbeben szemben az Európai Unió sokkal nehezebben tud fellépni, mint sok, egymással bármikor szembeállítható csoporttal szemben.

Így a visegrádi együttműködésének lényeges szerepe van az uniós csatlakozásban is.

Mindazonáltal a csatlakozással kapcsolatos magyar álláspont változatlan: optimális a közös csatlakozás lenne, de ha ez nem sikerül, a magyar kormány ragaszkodik az eredeti menetrendhez: 2002-ben lezárulnak a tárgyalások, 2004-ben pedig megtörténik a csatlakozás.

Az előadáson jelen volt Dr. Halzl József, a Rákóczi Szövetség elnöke is. A státustörvény által Szlovákiában keltezték kapcsán kialakított véleménye alapján elmondható, hogy a törvény megszületése fontos és hasz-

nos dolog, amit a szlovák ellenérzések csak igazolnak. Azonban nagyon szükséges, hogy a továbbiakban következetesen járjunk el a törvény kezelését illetően. A jelenlegi magyar kormány erősen igyekszik a nemzeti érdekeket védeni. De nagy a szerepe a különböző civil szervezetek aktív munkájának is, mint a Rákóczi Szövetség: anyagi támogatásra, a kapcsolatok ápolására folyamatosan nagy szükség lesz.

Azra a hallgatói véleményre, hogy a szlovákiai magyarok minosek teljes mértékben megelégedve a státustörvényvel, mert úgy érzik, a magyar igazolvány ellenére az anyaország idegenként kezeli őket, az elnök úr kifejtette: a felmérések szerint valóban a felvidéki magyarok körében a legkevésbé pozitív a törvény fogadtatása, de ennek az lehet az oka, hogy ők gyakrabban tudnak átjárni Magyarországra, így nem érzik annyira a magyar-igazolmány fontosságát. A szlovákiai életszínvonal nem különbözik annyira a magyartól, mint a többi környező országban, ahol a támogatás sokkal többet ér.

Halzl elnök úr véleménye szerint ez a törvény nagy tudati változást hoz majd, remélhetőleg a magyarországiak körében is. Nagy az alulinformáltság, a Rákóczi Szövetség célja, hogy a künti és itthoni magyarokat is tájékoztassa a Státustörvény fontosságáról és arról, hogy az itthoni munkavállalóknak nem kell tartaniuk attól, hogy bármilyen formában hátrányos helyzetbe jutnak a határon túli magyarokkal szemben. De fontos az is, hogy a külföldi magyarok kulturálisan képviseljék csoportjukat.

Egy másik kérdésre, miszerint a magyar diplomácia mennyire van tudatában annak, hogy a magyarok érdekeit a románok, szlovákok ahol tudják, csorbítják, Németh Zsolt államtitkár válaszolt: a megélt ellenétek ellenére ezek a felek elfogadták a státustörvényt. A Kárpát-medencei magyarság optimális történelmi időben van ahhoz, hogy kellő fellépéssel komoly eredményeket tudjon elérni. Az elmúlt négy évben a kormány több milliárd forintot fektetett főiskolák, templomok, színházak, magyar házak építésére a határon túli magyarok számára. Lehetőség van előrelépésre, nem igaz, hogy nincsenek eszközeink. Az elmúlt évek jól bizonyították: politikai érdekek-összehangolással lehet civilizált párbeszédet folytatni, érdekeket képviselni. A jelenlegi cseh, szlovák problémák megakasztják ezt egy kicsit, de ezek az ő belpolitikai gondjaik. Mi törekedni fogunk a környező országokkal való együttműködésre, hiszen ez a jövő.

Varga Ildikó

ELŐDEINK ÉS RÁKÓCZI NYOMÁBAN

2001 2001. szeptember 21-24-én történelmi ismeretterjesztő társaskirándulást szervezett a CSEMADOK Pozsonypüspöki Helyi Szervezete a Pozsony és Vidéke Célalap Posonium pt. hathatós segítségével. A két autóbussznyi társaság főleg Püspökiről és Pozsonyból toborzódott. Az önköltséges alapon szerveződött kirándulás pályázat útján az Illyés Közalapítványtól százeczer forintnyi támogatást nyert, mely összeget Sátoraljaújhelyen a szállásköltség részbeni törlesztésére fordítottuk. A helyi Földművelésügyi hivatal pedig kedvezményes áron hocsátotta rendelkezésünkre egyik buszát. A kirándulás összköltsége 76 675 koronát és 511 680 forintot tett ki, szervezését és vezetését Takács András irányításával hattagú munkacsoport végezte (Fukári Anna, Jégh Izabella, Nagy Elza, Nagy Vilmos, Szabó Zoltán).



meghallgatása után megtekintettük az ugyancsak romos Rákóczi-szilobházat. Utána önköltséges borkóstoló, valamint könyvek és emléktárgyak vásárlása következett, mely lényegében hozzájárulás volt a ház felújításához. **Sátoraljaújhely** – elszállásolás a Múzeumkert vendéglőben. A szombati napot közös vacsorával és zene mellettű szórakozással fejeztük be.

Sárospatak – a kirándulás katolikus hívei közös szentmisén vettek részt – a helyi atya külön üdvözölte a felvidéki híveket, a többiek addig megtekintettek néhány nevezetességet és a híres református kollégiumot (a kollégiumban lakott és tanult Dobos László Kosuth-őrias író és Mács József író, szerveztünk két tagja). Következett a Rákóczi Vár és Múzeum látogatásával való megismerés, utána a Makovecz Imre tervei alapján épült Árpád-vezér Gimnázium impozáns épületének megismerése. Vasárnap lévén nem folyt tanítás, így a kapus-gondnok vezetésével még a tantermetek is megtekinthetők. **Visszaautaz-**

tunk Sátoraljaújhelyre, ahol az ebéd után sor került az ugyancsak híres Tokaj borospince borkóstolóval és szakmai előadással való megtekintésére. A hegyoldalba négy emelet magasságban vajt pince, 14 km hosszú folyosórendszerrel bír. Borkóstolás közben meghallgattuk a pincebástya nagyszíni előadását. A látogatást követő borvásárlásnál tagjaink egyáltalán nem szoréykedtek.

Miskolc – a társaság két részre oszlott. Az egyik része szabad bolyongással várost nézett, a másik része a miskolcopolcai barlanggyógyfürdő vizét élvezte, melynek gyógyvíze kiváló, belső kiépítése pedig csodálatos. **Visszafelé** útitervet változtatva, Lénártfalvánál léptük át a határt és szerencsésen, élményekkel gazdagodva érkezünk haza. Útközben mindkét buszban az út menti települések magyar, illetve történelmi vonatkozásaitól ismeretterjesztő, kiscéző szövegek hangzottak el. Zólyom várának az ismertetését is így oldottuk meg, mivel odaérkezésünkkor hosszan kellett volna várni (csak 10 órakor nyitják).

Örömmel konstatáljuk, hogy a kirándulásnak pozitív, kellemes visszhangja van, s jelentősen hozzájárul nemzeti történelmünk tárgyi ismereteinek felidézéséhez és faluközösségünk magyaságának összetartásához.

Pozsonypüspöki, 2001. december

Takács András
Takács András

MEGALAKULT A NYOLCADIK HELYI SZERVEZET A FELVIDÉKEN

Rimaszombatban, március 15-én nem csak a forradalomra való megemlékezés miatt volt fontos a 2002-es évben, hanem mert egy új kezdeményezésnek a szárnybontogatásait is erre a napra időzítették. Az előkészítő bizottság alakuló ülésére hívta össze az embereket a Balogyógyólól. A gyűlés előfőlétes feladata a tagsági összetétel tisztázása illetve meghatározása volt, miszerint a döntés úgy született meg, hogy 14 falvat foglaljon magába az újonnan alakult Rákóczi Szövetség Balogyógyói helyi szervezete. A következő falvak alkotják a helyi szervezetet: Pádai, Perjési, Nagybalog, Uzapanyit, Balogtanási, Rákóczi, Bálka, Düllüha, Zsíp, Balogyógyól, Radnóti, Iványi, Cakó, Zádor.

Az alakuló gyűlés megválasztotta tisztviselőit is. Tiszteletbeli elnökként Szepesházy Kálmánt, elnökhelyettesként Homoly Erzsébetnek, alelnökként Vaskó Károlynak és Posa Dénéstnek, gazdasági vezetőként Bál Csilláknak szavaztak bizalmat, hogy a merész vállalkozást révbe vigyék. **HE**



A TORONTÓI RÁKÓCZI ALAPÍTVÁNY BEMUTATKOZÁSA

2002 2002. március 6-án a Torontói Rákóczi Alapítvány vezetőjével Aykler Bertalannal és férjével találkoztunk Budapesten. Tájékoztatást adtunk részükre a magyarországi Rákóczi Szövetség tevékenységéről, munkáinkról, sikereinkről néha-néha felmerülő problémáinkról. A torontói Rákóczi Alapítvány sok ezer kanadai, kisebb részt amerikai támogató közreműködésével szervezi Kárpát-medencei programjait. Korábban tevékenységük a Kanadában és Amerikában élő magyar származású diákok magyarországi ta-

nulmányútjának szervezésére és finanszírozására irányult, de újabban tevékenységüket a Kárpát-medencében élő fiatalok támogatására állították át. Legfontosabb rendezvényük egy ún. „mozgótábor” megrendezése minden nyáron, amelyen Magyarországgal szomszédos országok diákjai vesznek részt. Szeretnék ezt a tevékenységüket a Rákóczi Szövetséggel összhangba hozni. Ezt azért is vetették fel, mert a Rákóczi Szövetség képviselői által nyújtott támogatás alapján úgy látják, hogy a két szervezet céljai és a munkája között sok a hasonlóság. A megbeszélések eredményeképpen megállapodtunk abban, hogy a Torontói Rákóczi Alapítvány csatlakozik, mint jogi személy a Rákóczi Szövetséghez. A Rákóczi Szövetség által alapított Csehországi és Szlovákiai Magyar Kultúráért Alapítvány keretein belül létrehozunk közösen egy szakalapot, amelynek működését a Rákóczi Szövetség biztosítja, a döntéshozatalt a Torontói Rákóczi Alapítvány jogkörébe helyezve. Ezzel a Szakalappal kívánjuk megkönnyíteni a Torontói Magyarországi és a Kárpát-medencei magyaság irányába kifejtett munkáját.

Ugron Gáspár

LÉVAI ANIKÓ LÁTOGATÁSA A NAGYKÜRTÖSI JÁRÁSBAN

Az újév tizedik napján két felvidéki település magyar tannyelvű általános iskolájában tett látogatást Lévai Anikó minisztereinek asszony, a Nemzetközi Gyermekmentő Alapítvány vezetője és Halzl József, a Rákóczi Szövetség elnöke. Úticéljuk a nagykürtösi járás két települése: Ipolyvorbó és Csáb voltak, ahol a helyi általános iskolák magyar ajkú kisdiákjainak adtak át könyvajándékokat, többek közt a Milleniumi Olvasókönyv példányait. A nagykürtösi járás jellemzője az előrehaladott asszimilációs tenden-



cia, épp ezért fontos a pozitív jövőképek bemutatása illetve a megmaradás és a fejlődés perspektíváinak ismertetése, melyeknek záloga az anyanyelvi kultúra folyamatos ápolása. A magyar nyelvű általános iskolai oktatás segítése ezen belül kulcsszerepet tölt be. A kisiskolások kultúrműsorral kedveskedtek a vendégeknek, amelyet kötetlen beszélgetés követett a térség további fejlődésének lehetőségeiről.

Lévai Anikó jelezte, szívesen részt vesz a Rákóczi Szövetség által szervezett beirattási program segítségével, illetve az abban kiemelkedő eredményt felmutató iskolák korszerű számítógépekhez juttatásában. Az esemény megszervezéséért külön köszönet illeti Urbán Aladárt, a Nagykürtös és vidéke célalap vezetőjét.

J.T.



„MÚLTUNK ÉS JÖVŐNK A FELVIDÉKEN” II. 2002. MÁRCIUS 15-16.

A Rákóczi Szövetség egyetemista alapszervezetei és a Regnum Marianum Egyesület tagjai vettek részt a tanulmányi túrán, amelynek célja a jövődöbéli magyarországi értelmiség megismertetése volt a felvidéki állapotokkal.

Budapestről 2002. március 15-én délelőtt indult útjára a 44 fős társaság. Pozsonyot a rajkai határátkelők irányából közelítettük meg. Programunk első állomása a Ligetfalun található Petőfi szobornál tartott megemlékezés volt, ahol a szövetség nevében koszorút helyeztünk el. Nagy sikerként könyvelhettük el, hogy az ünnepi közönség a koszorúzás alatt tájékozódott a másnapi konferencia programjáról, amit kérszemre olvasott be a moderátor. Ezen felül a résztvevők segítségével szétosztottunk 150 darab szórólapot.

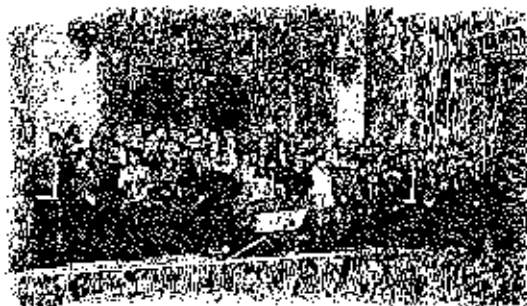
Mivel a Pozsonyi Casinóban elmaradt a délutáni meghirdetett rendezvény, ezért a kis csapat pozsonyi városnézésen vett részt. A belvárosi séta után Somorja felé vettük az irányt, ahol elfoglaltuk a szállást és elköltöttük a vacsorát.

Március 16-án, szombaton a reggeli után útnak indultunk Pozsonyba, ahol 10.00-kor vette kezdetét konferenciánk. Az előző napi szórólapozás és propaganda hatásaként közel száz fős hallgatóság gyűlt össze a pozsonyi Csemadok nagytermében.

Mint azt az konferencia moderátorként elmondtam, hogy a rendezvény cél-

ja a Felvidék és az anyaország minél szorosabb kapcsolatának kiépítése és, hogy a résztvevők, mint a jövő oktatói és családi emberei tovább tudják örökíteni az itt szerzett élményeket, ezzel támogatva az egységes nemzet tudatot, ezzel az egyre fogyó szlovákiai magyarságot is erősítve.

A Somorjai Gimnázium igazgatója az 1848/49-es szabadságharc felvidéki eseményeit foglalta össze. Az érdeklődők kérdésére válaszolva egyelőre a kérdéssel kapcsolatban, hogy Górgey személyisége szobrot kívánna a hadmozdulatok valamelyik színhelyén.

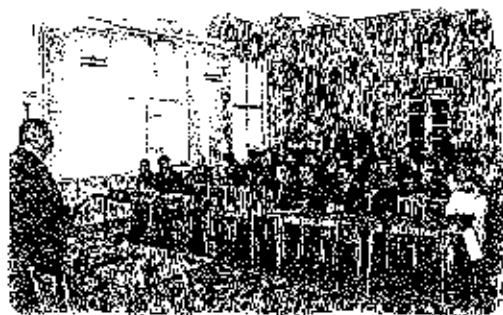


gyenfeltjának megtekintése után Komárom felé vettük az irányt, ahol a fél óras városnézés és a Klapka Vigadóban elfogyasztott vacsora után a komáromi Jókai Színház előadását néztük meg.

Ivan Kusan: Galóca című vígjátéka után indultunk vissza Budapestre.

Azt gondolom a rendezvény teljes egészében maradandó élményt jelentett a résztvevőknek, számunkra pedig újra bizonyítást nyert, hogy a Rákóczi Szövetség Felvidéket és az ottani magyarságot erősítő és propagáló tevékenysége szükséges, hatékony és további szélesítést is igényelne.

Pethő Attila



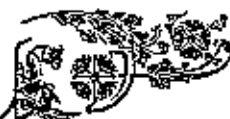
A Petőfi szobor történetéről Duka Zoltán Árpád a teljesség igényével tartotta meg előadását. A hallgatóság élve a lehetőséggel, aktuálpolitikai kérdésekről is kérdezte az MKP képviselőjét.

ra, régióink népei összefogásának elősegítésére. Az egyesülő Európába csak a Rákóczi által megfogalmazott célokon keresztül vezethet utunk. Rákóczi életműve tükröt tart elénk.

A koszorúzás számunkra nagy jelentőséggel bír, hiszen a Rákóczi Szövetség kezdeményezte a 2003. év „Rákóczi emlékévvé” nyilvánítását. Március 23-ai rendezvényünkkel megtesszük az első lépést, amellyel fennő szándékunkat megerősítve látjuk és felszólítunk minden honpolgárt, hogy csatlakozzon kezdeményezésünkhöz, hogy együtt tisztelgessünk történelmünk e nagy alakja emléke előtt.

A Himnusz után Fehér László a beregszászi 6-os számú iskola diákja előadásában Thaly Kálmán Rákóczi hűsője hangzott el. A szervezők nevében Martényi Árpád, a Rákóczi Szövetség elnökségi tagjaja köszöntötte az egybegyűlteket. Az ünnepséget a komáromi CONCORDIA vegyeskar éneke tette színesebbé. Az ünnepi beszédet Szabó Tibor, a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnökétől halhattuk, majd az ünnepi műsor végén Lajos András felvidéki színészhíresség II. Rákóczi Ferenc Vallomásából adott elő részleteket.

R.A.



A RAKÓCZI SZÖVETSÉG 2002. MÁRCIUS 15-I DIÁKUTAZTATÁSI PROGRAMJA

A Rákóczi Szövetség az idén is megrendezte a március 15-i diákutaztatási programját. Ennek keretén belül a jelentkező magyarországi középiskolák diákjait utaztatottuk a határon túli magyarság által lakott régiókba. Az idei helyszínek többsége hagyományosan a Felvidéken volt, de az iskolák egy részének lehetősége nyílt erdélyi, délvidéki, illetve kárpátaljai helyszínt úti célként választani.

A program megvalósulásával a szövetség hozzá kívánja segíteni a kárpát-medencei magyar iskolákat a partneriskolai kapcsolataik kiépítéséhez-kiszélesítéséhez. Reményeink szerint a kiutazó diákokban a környező ország magyarjai között szerzett élmények felkeltik az érdeklődést a határon túli magyarság ügye iránt és az új baráti szálak erősítik a magyar-magyar kapcsolatokat.

A Rákóczi Szövetség vállalta a kiutazás költségeit és segítséget nyújtott a

pályázaton győztes iskoláknak a potenciális testvériskolák felkutatásában is.

Az idei évben több, mint 30 magyarországi település 54 iskolájának adott meg a lehetőség, hogy nemzeti ünnepünket, március 15-ét a határon túli magyar régiók valamelyikében töltsék. A közel 30 határon túli magyar település 30 magyar tannyelvű tanintézete, valamint a Rákóczi Szövetség egyes határon túli alapszervezetei, és a szövetség által életre hívott Város és Vidéke Célalpok látták vendégül, illetve fogadták a pályázaton nyertes iskolák küldöttségeit.

2002. évben először, hagyományteremtő szándékkal figyelmet fordított a Rákóczi Szövetség arra, hogy lehetőséget biztosítson olyan anyaországi hátrányos helyzetű fiatalok utaztatására, akiknek hatványozott élményt nyújt egy ilyen kirándulás lehetősége. Első alkalommal választásunk a pécsi Látássérült Fiatalok Rehabilitációs Speciális Szakiskolájára esett.

Az év különlegessége az is, hogy idén első alkalommal van módunk elősegíteni egy magyarországi és egy burgenlandi (Felsőőr) intézmény partnerkapcsolatának és közös ünnepségnek megvalósulását.

Nagy örömmel tölt el bennünket, hogy a tavaly árvíz sújtotta Kárpát-aljára és a Délvidékre – e területeken fogyatkozik leginkább a magyarság számaránya – az idei évben a hazai iskolák növekvő érdeklődésének köszönhetően, több iskolát tudunk utaztatni.

Köszönettel tartozunk annak a közel 100 magyarországi iskolának, akik pályázatukkal letették voksukat a Rákóczi Szövetség által támogatott összmagyar eszme mellett, és azoknak a határon túli intézményeknek, amelyek csentenként anyagi terheket is vállalva nyitottak az anyaországi közösségek fogadására.

Reiter Anikó

CULTURA NOSTRA TÖRTÉNELMI VETÉLKEDŐ 2002

A Rákóczi Szövetség és a Pannonhalmi Bencés Főapátság első alkalommal hirdette meg az idén Cultura Nostra címmel történelmi versenyt, amelynek középdöntőjére és döntőjére 2002. április 2-5-én kerül sor Győrben.

A vetélkedő küldetése a magyarság összetartozás tudatának megerősítése és a magyar történelem egy fontos fejezetére vonatkozó ismeretek elmélyítése. A két szervező intézmény egyetértése alapján a vetélkedő a Kárpát-medence egész területéről szólította meg a középiskolákat. A vetélkedő több, mint 300 csapatot mozgató meg, s így az elődöntők Erdélyben és a Felvidéken is megrendezésre kerültek.

A vetélkedő témája: Iskola-és neveléstörténet Magyarországon 996-1950 között. A magyarországi bencés rend 1802-ben történt visszaállításának és a közoktatásban történő szerepvállalásának 200. évfordulóját ünnepeljük e rendezvényünkkel.

A Cultura Nostra történelmi vetélkedő győri döntője nem csupán a 26 csa-

pat – köztük 9 határon túli – versenyről szólt, de a szervezők kulturált szórakozási lehetőséget is biztosítottak a résztvevők számára. A programot a város fontosabb nevezetességeinek megtekintése, valamint olyan előadóművészek teszik színesebbé, mint Berecz András mesemondó.

A verseny színvonalát a zsűri tagjainak névsora is emeli: R. Várkonyi Ágnes (ELTE BTK, professzor emeritus) a zsűri elnöke, illetve Mészáros István (professzor emeritus), Szász Zoltán (MTA Történettudományi Intézet igazgatója), Szovák Kornél (PPKE tanszékvezető egyetemi docense) és Csóka Gáspár a vendéglátó Czuczor Gergely Bencés Gimnázium igazgatója.

Az április 4-én sorra kerülő díjátadó ünnepségen részt vesz a Cultura Nostra történelmi verseny fővédnöke Környei László helyettes közoktatási államtitkár, a Rákóczi Szövetség elnöke Halzi József és Várszegi Asztrik püspök, a Pannonhalmi Bencés Főapátság főapátja.

ELŐADÁS AJKÁN

2002. január 9-én a Rákóczi Szövetség ajkai helyi szervezete és a "Fiatalkor és Várember" egyesület közös rendezvényen előadást tartott Dr. Halzi József, a Rákóczi Szövetség elnöke. A jelenlétos számban megjelent érdeklődő előtt megtartott beszélgetésben az elnök ismertette a státuszörvény végrehajtásának fejleményeit, gyakorlati vonatkozásait, illetve annak filozófiáját. Az előadást követően a helyi szervezet vezetők munkaprogramjáról esett szó, amelyben kiemelt szerepet kapott a városi diákság kulturális utaztatási programjának segítése. Ezen felül is a március 15-i kirándulás újbabba részvétel a március 23-ai Rákóczi koszorúzási ünnepségen. Az összejövetelen megjelent Eker József Ajka város polgármestere is, aki pozitívan reagált a Rákóczi Szövetség helyi képviselőinek felvetésére azok irányozzák az ünnepi programban a partnerkapcsolat felvételét a felvidéki Nagyvenyér városával.

J.T.

LOSONCTÓL SÁTORALJAÚJHELYIG... PETIK REZSŐ PEDAGÓGUS ÉLETÚTJÁRÓL (1917--)

Petik Rezső losonci iskolatársam, akivel még az 1930-as években együtt szerepeltem a magyar gimnázium önképzőkörében. Ő hegedült, én zongorán kísértem... Aztán a történelem szétszakított bennünket. Én Budapestre kerültem, ő pedig Sátoraljaújhelyre. Azóta is tartjuk a baráti kapcsolatot. Mivel ő mindmáig a magyar és a szlovák nemzet kulturális életében végzett – és végez

– mindmáig rendkívül hasznos tevékenységét ügygondoltam, hogy minderről a Rákóczi-Hírvivő olvasóit is érdemes tájékoztatni.



Petik Rezső Bálványoson született 1917. október 19-én. Később szülei és testvéreivel Losoncra költözött, ahol elvégezte a magyar elemi és a gimnáziumot. Felsőfokú tanulmányait a pedagógiai főiskolán, majd Pozsonyban folytatta és a tanítói diploma megszerzése után a losonci magyar népiskolában majd egy kis faluban tanított. Amikor a magyar nyelvű iskolákat a második világháború után a benesi dekrétumok következtében betiltották, fizikai munka végzésével tartotta el a családját, majd 1947-ben áttelepült Magyarországra. Kis ideig Karancsberényben éltek, majd 1953-ban családjával együtt Sátoraljaújhelyre költözött.

Nyugdíjazásáig szlovák–földrajz szakos tanári munkája mellett Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár megye szlovák nyelvű iskoláinak szakfelügyelőjeként tevékenykedett. Sátoraljaújhely elismert, neves közéleti személyisége lett, aki felkészültségével, nyitott egyéniséggel, kiváló diplomáciai érzékkel sokat fáradozott a magyar–szlovák jószomszédi viszony érdekében, amit gazdag irodalmi és publicisztikai tevékenysége is bizonyít. Mindezt a munkásságáért számos elismerésben részesült.

Sokoldalúságára jellemző, hogy zenei felkészültsége révén hosszú ideig vezette a Szlovák Tanítási Nyelvi Ált. Iskola énekkarát és irányítása alatt az énekkar sok szép sikert ért el. Nyugdíjas éveiben a zenei felkészültségét a sátoraljaújhelyi református egyháznál is kamatoztatja. Még a templomi orgonán is. A helybéli

fiatalok körében is közismertté vált, hogy évek óta nagy türelemmel, odaadással foglalkozik a sakkot szerető gyermekekkel. Ennek eredményeképpen több sikeres sakkjátékost készített fel a különböző szintű sakkversenyekre.

De a magyar–szlovák kulturális kapcsolatok terén a leghasznosabb tevékenysége és példaértékű munkája az újságírás terén tapasztalható. Mivel a helyi, a regionális és az országos szlovák nyelvű folyóiratokban rendszeresen publikál, ez olyan ritkán tapasztalható tevékenység magyar értelmiségiek részéről, hogy ezt külön hangsúlyoznunk kell. És abban is reménykedhetünk, hogy immár elkészült két-könyvkézirata is viszonylag rövidesen megjelenik, amelynek témája főleg a két nép kulturális kapcsolatainak a történetéről szól.

Sokirányú elfoglaltságán kívül volt népi, ünnepi és ismert alakja feltűnik számos civil szervezet rendezvényein is.

Munkáját, tevékeny és aktív életét számos kitüntetéssel is elismerték. Sátoraljaújhely városa még 1998-ban Közművelődési díjban részesítette.

Ebbe rövid életrajznál sokkal részletesebb pályaképet rajzolt meg róla a sátoraljaújhelyiek nevében Fehér József műzeumi igazgató, valamint Katona Rezsőné tanár, akik kifejezték örömlük, hogy ilyen sokoldalú személyiség él közöttük, aki oly hasznos tevékenységet folytat immár évtizedek óta városában. Ezért történelmi egészséget és munkaképet kívánt nekik kerék születésnapja alkalmával a sátoraljaújhelyiek nevében.

Az alábbiakban pedig közölni kívánom irodalmi munkásságának válogatott bibliográfiáját, amely mindazt bizonyítja, amit a fentiekben írtam volt losonci iskolatársamról, Petik Rezsőről.

PETIK REZSŐ-BIBLIOGRÁFIA A RÓLA SZÓLÓ IRODALOM

- 30 rokov uča a vychovávaca... Rozhovor s inšpektorom R. Petikom – 30 éve tanít és nevel... Beszélgetés Petik Rezső szakfelügyelővel – Ludové noviny 1972. XI. 30.
- O inšpektorovi, hudbe a škole na hranici – A felügyelőről, a zenéről és a határon lévő iskoláról – Ludové noviny 1993. VII. 08.
- Zempléni portré Petik Rezsővel – Észak-Magyarország, 1994. VI. 18.

- A közművelődésért – helyi krónika, 1998/I. sz. Petik Rezső sátoraljaújhelyi tanár kitérítéséről.
- Fehér József: Petik Rezső: Sátoraljaújhelyi tükörben – Újhelyi Képek, 2000. 01.

MUNKÁSSÁGA

- Petik Rezső: Sátoraljaújhelyi tükörben. Solymár, 1999, 140 p.
- Petik Rezső: Národopis Slovákov v Madarsku – A magyarországi szlovákok néprajza. 1975.
- Petik Rezső: A szlovák gyermekek anyanyelvének iskolai fejlesztéséről – Megjárt utak emlékei. Bp. 1995, 63–70. p. (A Pedagógusok kiskönyvtára).
- Petik Rezső: Iskolai emlékeimből – Az idő tükörében. 50 éves a sátoraljaújhelyi szlovák iskola. Sátoraljaújhely, 2000, 8–15. p.
- Petik Rezső: A magyar–szlovák kapcsolatok történelméről. 1999, 148. p. Kézirat.

AZ ISTVÁNFY GYULA MEGYEI PÁLYAZATRA BEADOTT ÉS DÍJAZOTT PÁLYAMŰVEK:

- Petik Rezső: Abauji drótosok. 1973. Országos II. díj.
- Petik Rezső: Iskola a határon (A sátoraljaújhelyi szlovák tanítás nyelvű ált. iskola története, 1993, III. díj.
- Díványtól Sárospatakig (Zilahy Ferencné élete), 1996.
- Egy ludovikás tiszt visszaemlékezéseiből (Krasznay András harctéri emlékei), 1998.
- Petik Rezső: Szlovák nyelvet oktató iskolákról. 1999, III. díj.
- Petik Rezső: Szlovák dalsokrok. 1982. Országos különdíj.

FOLYÓIRATCIKKEK (VÁLOGATÁS)

- Petik Rezső: Kilenc nap Kassán – Ludové noviny, 1992. IX. 03.
- Petik Rezső: Epizódok Sátoraljaújhely közelmúltjából – Észak-Magyarország, 1995. 03. 28.
- Petik Rezső: Slovenská škola v Novom Meste pod Siatrom – a sátoraljaújhelyi szlovák iskola jubileumának margójára – Ludové noviny, 2000. 05. Vigh Károly



A MAGYAR REMÉNY SZÁZADA

Magyarországot az első világháború után történelmének legnagyobb traumája érte. A magunk mögött hagyott XX. század bizonyosságát szolgált arra, hogy ez a döntés elhibázott volt.

A Nyugatnak már nem volt lehetőség vasfüggöny mögé rejteni az önmaga okozta problémáit. A '90-es évek fegyverrel lépték szét a délszláv államalakulatot, a csehek és a nyugatiak által összefélt Csehszlovákia békés úton, de szintén széthullott. Az 1920-as békediktátumot aláíró államok közül egyedülként Románia maradt épen.

Szlovákia és Románia a lehető leggyorsabban megalkotta az országai határain túl élő nemzetiségekre vonatkozó törvényt, amellyel elő szerették volna segíteni, hogy mihamarabb egymásra találjon nemzetük. Köztudomású, hogy a két ország „státus törvénye” sokkal erőteljesebb jogokat biztosít a magyar jogszabálynál.

1989. év végén Magyarország megszabadult történelmének remélhetőleg utolsó diktatórikus rendszerétől. A rendszerváltoztatást követő első választásokon győzelmet aratott Magyar Demokrata Fórum miniszterelnöke, Antall József nyilvánította ki először nagy nyilvánosság előtt a magyar nemzet összetartozását azzal, hogy 15 millió magyar miniszterelnöknek nevezte magát. Ezzel az egységes magyar nemzet vízióját vázolta az ország népe elé és – ellentétben sok véleményel – nem az elvesztett magyar területek esetleges visszaszerzésének lehetőségére hívta fel a figyelmet.

E kijelentésével a magyar kormányfő nem aratott osztatlan sikert a szomszédos országok populista-nacionalista politikusi körében, de egyes magyarországi pártok sem tudtak (vagy akartak) azonosulni a kijelentéssel. A határon túli magyarság körében azonban reményt ébresztett az elhangzott mondat, amellyel éreztették velünk, hogy ötven év elmúltával is akadnak emberek az anyaországban, akik nem csupán „magyarul jól beszélő” románokat, szlovákokat, jugoszlávokat látnak bennünk. Az 1994-es kormányváltás után sajnos kikérült a hétköznapi politika látószögéből a határon túli magyarság problematikája.

Magyarország gazdasági megerősödésének és az ország európai újraintegrálódása közeledtének köszönhetően azonban

a rendszerváltoztatást követő tizenkettő évben ismét teretkelt a békés megoldásra váró, stratégiailag is fontos kérdés, a határon túli magyarság jogállásának tisztázása.

2001. június 19-én a magyar törvényhozás – a közel egyhangú szavazás után – elfogadta a köznyelv által csak „státus törvényként” emlegetett, Magyarország határain túl élő magyarokra vonatkozó történelmi nevezhető kedvezménytörvényt. Maga az európai mintákat követő jogszabály új lehetőségeket nyit az anyaországi szomszédos országokban élő magyar nemzetiségű polgárok számára.

A törvény egy a jövőnek szóló intézkedéssort volt előre. A szomszédos országokban létrehozott adatfeldolgozó irodák nem csupán a végrehajtás bürokratikus részének véghezvitelét segítik elő, hanem lehetőséget biztosítanak a határon túli magyar közösségek között gyorsabb és hatékonyabb kommunikáció elősegítésében, illetve a magyarság védőbástyáiként lehetőség nyílik a magyar civil szféra maguk köré szervezésére.

Kevesek által érintett kérdés, hogy van-e haszna az anyaországnak a „státus magyarokból”? Magyarország eleve előnyös helyzetben van, hiszen nincs a világnak még egy olyan országa, amely önmagával határos. A bevezetett törvény reményeim szerint egy gazdasági fellendülést hoz a magyarok által lakott szomszédos régiókban. Azzal a szándékkal, hogy a szülőföldön teremthetünk lehetőségeket, új piacot nyitunk a magyar tőkének és nem utolsósorban munkahelyeket hozunk létre az ott élők számára, mindenki szemében felértékelve ezzel a magyarság szerepét és előkészítve Közép-Kelet-Európa Európai Unióba való integrálását.

A XXI. század azt gondolom, a magyarság százada lesz. Lehetőségünk nyílik majd egyenlő feltételek mellett, egyenlő minőségű tagjaivá válni az önmagunk hibáján kívül elhagyott európai közösségnek. A határok megszűntek, a kereszténység és a kulturált életmód tévhódításának álomképe lebeghet előttünk vágyként, de ahhoz, hogy vágyaink valóra váljanak, meg kell tennünk az első lépéseket. A kedvezménytörvény döntő jelentőségű törvény, amely ha beváltja a hozzá fűzött reményeket, egy újraegyesült, erős nemzetet erősítheti Európát.

Petkeő Attila

KOSZORÚZÁS CZUCZOR GERGELY EMLEKTÁBLÁJÁNÁL

Bénsőséges hangulatú ünnepségnek lehetnek tanúi azok, akik március 15-én délelőtt a Nemzeti Múzeum felé igyekeztek. A Múzeum körút 23–25. számú épület falán elhelyezett bronz dombormű és emléktábla előtt messziről érkezett kedves vendégek dala zengett: az andódi asszonykórus köszöntötte a költőt és az ünneplőbe ültözött fővárost.

A költőt és nyelvtudóst 1848-ban itt Riadó című verséért ítélték „vasban löltendő” kufstorny várfogságra, emléktábláját pedig immáron tizenharmadik alkalommal koszorúzták meg a Rákóczi Szövetség. Az ünnepséget Szőke István, szövetségünk alapító tagja nyitotta meg, és a Himnusz közös éneklésével folytatódott. Nemzeti imádságunk után Galgóczy Imre színművész lépett elő, és elszavallta Czuczor Gergely Riadó és Itélőszék című költeményeit. Az ünnepi beszédet Dr. Vágvolgyi Sándor, az andódi Czuczor Gergely Társaság főtársa tartotta, melyben felhívta a figyelmét Czuczor mindmáig ható munkásságára, gondolatának brókervényű aktualitásaira. A Kossuth-nóta közös éneklése után Garai István költő mondta el Czuczor Gergelyről szóló verseit, amelyekket koszorúzás követett. A Rákóczi Szövetség nevében Maruzsa Zoltán, a Budapesti tanuló érsekújvári diákok nevében Buzás Sándor koszorúzott, az Esterházy Emlékbizottság koszorúját pedig Ekler Péter helyezte el a „poeta doctus” emléke előtt tisztelegve. A megemlékezés a Szózat hangjával zárult.

J.I.



A NÓGRÁDI ÉLETRAJZI LEXIKON BEMUTATÓJA BUDAPESTEN

LEJÖTT 2001 őszén megjelent az Ipel Kiadónál Prágában Mihály Ferenc szerkesztésében *Ki kicsoda* Nógrádban 1999-2000 című életrajzi lexikon. Ennek a bemutatójára április 19-én délután 17:00 órakor kerül sor a Magyarok Házában (Semmelweis utca 3.). A



Rákóczi Szövetség részéről Vigh Károly a Szövetség alelnöke – úgy is mint losonci születésű személyiség –, míg a lexikon szerkesztője Mihály Ferenc Losoncra mutatják be a kiadványt.

Szeretnénk remélni, hogy ezen a nem mindennapi könyvbemutatóon nem csupán a Budapesten élő losonciak, hanem a Rákóczi Szövetség részéről is minél nagyobb számban vesznek részt.

Tájékoztatóul még megkívánjuk jegyezni, hogy eredetileg a „Ki kicsoda” szlovák nyelven jelent meg, viszont a szerkesztője, Mihály Ferenc losonci magyar származású kultúrológus, aki 1958-ban született Losoncon, ahol zenetanárként és publicistaként működik.

V. K.

HATÁROKON TÚLI MAGYARSÁG A 33. MAGYAR FILMSZEMLÉN

A felvetés talán abszolút jogos, ám a kivételezés már korántsem mondható pazarnak. Mert miről is lenne szó? A képlet egyszerű, vajon hogy látjuk és ők hogyan látják ezt a helyzetet, azaz milyen magyarnak lenni határainkon túl? A kérdéskör igen összetett és látva a napi politika eseményeit, korántsem mondható egyértelműnek. Épp ezért kéne kiemelt szerepet jutatni eme kérdéskörnek. Az én feladatom pedig az lenne, erről a problémakörrel írjak, de sajnos nem tudok mit írni. Lehet nevetségesen hangzik, de az idei filmszemle versenyprogramjában szereplő 30 nagyjátékfilm és 17 kísérleti és kisjátékfilm és 35 nem fikciós film közül mindössze 3 olyan alkotás született, amely valamilyen értelemben kapcsolatba hozható a határon túli magyar kérdéssel, ám egyetlen egy olyan alkotás sem született, amely ezen problémakör napi problematikájával foglalkozik.

Hogy lehet ez? S itt felmerül az a kérdés, hogy akarunk-e egyáltalán foglalkozni ezzel a kérdéssel. Nos úgy tünik nem! Elszomorító? Nem tudom, ítélje meg mindenki saját ízlése szerint. Ez van, ezek a tények.

Az első két alkotás, ami említést érdemel, mindegyike a történelmi múltba repít vissza. „A kisbéri mecénás – Kossuth külügyminisztere” c. alkotás egy fikciós, 75 perces alkotás, amely a '48-49-es szabadságharc végnapjaiba enged betekintést. A film Aradon ját-

szódik, ahol egy történelmben meg nem történt esemény részeseivé válhatunk. Görgy utójára látogatja meg a Kossuth családot, és cinikusan bírálja kormányzónk tetteit. Kossuth egyetlen támaszára, Batthyány Lajosra támaszkodhat, s általa mentheti meg lassan köddé váltó önbecsülését. Szép fikció, de mindez már a múlté. A másik alkotás [Szép halál volt] főhőse Kazinczy Lajos, a nyelvújító fia. A szituáció szintén Arad köré összpontosul, s a Arad vértanúk problematikájával foglalkozik. A dokumentum jellegű önéletrajzi alkotás bemutatja „tizenötödik” vértanunk viszontagságos életútját.

A harmadik mű már közelebb kalauzol minket a jelenbe, „A flamingó térde – Portré Tolnai Ottórol” c. munka a kortárs magyar irodalom legeredetibb alkotójának gyermekkorával foglalkozik, bemutatva ezzel a vajdasági tájat, a gyökereket, ahonnan elindult pályafutása, s ahová szívesen tér vissza.

Szűkre szabott cikkek mindössze ennyit tudott felvillantani, ezzel a téma ki is fűjt. Sem Erdélyről, sem a Felvidékről nem találunk semmit az időn. Talán jövőre? Hanyag eleganciával akár oda is vethetném: mittom én! Kell-e olyan alkotás, ami témába vág, vagy sem? Én úgy gondolom kéne, de kit érdekel, hogy én mit gondolok. A jövő majd úgyszólván eldönti, amit el kell döntenie.

Balogh Roland

IRODAI HÍREINK

ÚJ HONLAP KÉSZÜLT

Az elmúlt hetekben elkészült a Rákóczi Szövetség új honlapja, amely az eddiginél jóval több információt nyújt a látogatók számára. Az oldalak a Szövetség elelére és programjaira vonatkozó információkon túl tartalmazzák a helyi szervezetek listáját, és interaktív módon ábrázolják ezek elhelyezkedését a Kárpát-medencében. Hasznos információkat tartalmaznak a Csehországi és Szlovákiai Magyar Kultúraért Alapítványról és a Rákóczi Szövetség Családjainak szlovákiai há-

lózataról – ugyancsak térképekkel és fényképekkel illusztrálva. Az új honlap egyben egy eddig ki nem használt lehetőséget teremtett meg a helyi szervezetek számára, hiszen lehetővé vált a honlapon keresztül a rákóczi levelezés beindítása is: a kiosztott jelszavak és kódok ismeretében a helyi szervezetek erre felhatalmazott vezetői az eddiginél bízatosabb formában léphetnek fel a világhálóra, és népszerűsíthetik a helyi szervezet tevékenységét, programjait.

A honlap mindenki számára hozzáférhető a www.rakoczi.com címen.

A KETTÉZÁRT FALU, AVAGY ÉLET A KOMMUNIZMUS BELSŐ VASFÜGGÖNYEI MÖGÖTT

A hidegháború évtizedei alatt – köztudomásúlag – az eltérő világnézet mellett, annál sokkal kézzelfoghatóbban, valódi akadályokkal is elválasztották egymástól a „keleti” és a „nyugati lábor” népeit. Talán kevesebben tudják, de a szocialista blokk államai között is létrehozták az embereket gúzsba kötő vasfüggönyöket. A legkülönösebb, egyben legiukább embertelen módon pedig talán a csehszlovák – szovjet határon élő szelmenciek választották szét, a csupán elviekben internacionalista szocializmus érzéketlen urai. Zelei Miklós tavaly megjelent kötete ebbe a különös világba repít minket vissza.

Kisszelmenc és Nagyszelmenc emberemlékezet óta összetartozott. A világháború végén, a mindent elöntő zűrzavarban született meg az értelmetlen döntés, amely, az anógy főként magyarok lakta települést nem egyszerűen szétválasztotta, hanem a lakók mindennapjait pokollá tette *kettézárta*.

Kettézárta, hiszen hosszú évtizedekre lehetetlenné tette a rokonoknak hogy találkozzanak, szülőknök hogy gyermekeiket, nagyszülőknök hogy unokáikat láthassák. A falusi élet minden racionalitását figyelmen kívül hagyta a döntés, a két utcányira lakó kovácsműhely meglátogatása éppúgy szigorú büntetést vont maga után, mint az adott felekezlet határon túli „került” templomának felkeresése.

A kötet érdekessége, hogy eme különös világot az ott élők szemével látatja, minden magyarázat, tárgyalás nélkül a helyi-

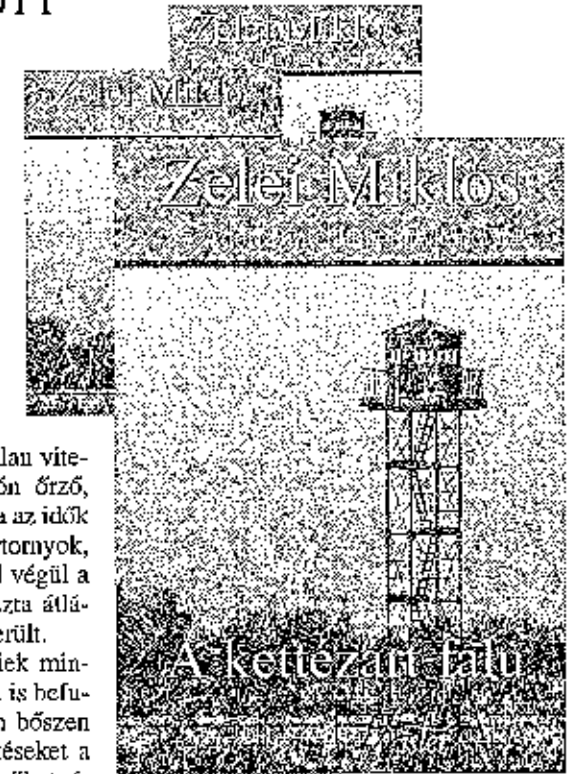
beliek visszaemlékezéseire szorítkozik. Megismertjük az életet a határnak mind a cseh, mind a szovjet oldalán, annak mindennapos tragédiáival, és persze a ritkán adódó örömeivel, apró csínyekkel együtt.

Egy rövid ideig még át is lehetett menni az értelmetlen választóvonalon, aztán, ahogy az új berendezkedés egyre szilárdabbá vált egyre újabb és újabb szűkölkkel gátolták meg a szelmenciek mindennapi életük zavartalan viteleiben. A lábnyomokat árulkodón őrző, helenic frissen szántott határsávra az idők során sok réteg szögessdrót, őrtornyok, elektromos riasztórendszer, majd végül a gonoszság netovábbjaként a pusztá állást (!) megakadályozó palánk került.

A határral együtt a szelmenciek mindennapjaiba a két ország katonái is beforakodtak. A csehszlovák oldalon bőszen gyűjtötték a százkoronás büntetéseket a tiltott sávba lépőktől, míg a Nagy Testvér államában kit némi pálinkától, kit pedig szabadságától fosztottak meg, egyeseket pár órára, másokat hosszú évekre.

A nagyszelmenciek életét az erőszakos szlovákosítás mérge keserítette meg, míg a túlföldi kisszelmenciek közül sokan kerültek el szülőföldjüktől hosszú évekre a „pár napos” málenkij robot miatt, megint másokat távoli gulágokban ért utol a végzet.

A határt őrző katonák jóvoltából számos groteszk eseményt éltek át a helyi-



ek, de olykor – néha – emberséget is hoztak magukkal a messziről érkező fegyveresek.

Itt, ebben a különös világban fordulhatott elő az eset, amikor a kisszelmenci templom előtt randalírozó szovjet katonákat a helyi öregasszonyok verték össze borszójakkal, de itt „szolgált” az a cseh katona is, aki a határon átrepülő liba tulajdonosára kívánt büntetést kirozni, vagy éppen az orosz határról, aki a helyi párttitkárt is letartóztatta fél liter pálinkáért.

A településeken vegyesen éltek magyarok, ruszinok, szlovákok, ukránok, ám ebben a különös olvasztólégyben valóságos eltűntek az etnikai különbségek, így fordulhatott elő, hogy a vajszerű szlovák határról titokban művelte meg az idős magyar házaspár földjét, de az is hogy a csapi magyar önként jelentkezett az 56-os pesti forradalmat levernü...

Érdeemes ezt a különös dokumentum és visszaemlékezés-kötetet a kezébe vennie annak, akit érdekel a magyarságnak, a történelmenek ez a kevésbé ismert részlete, de azoknak is, akik látni szeretnék, miként éh túl a hatalmi legértelmetlenebb tilalmait, válogatott gonoszságait az, aki minderről a legkevésbé sem tehet, az egyszerű ember.

Madaras Bence

A SZAKSZERŰ MŰKÖDÉS EGYIK ALAPJA A KORSZERŰ ÉS RENDEZETT INFRASTRUKTÚRA

Az elmúlt hónapok során jelentős változások következtek be a Rákóczi Szövetség központi irodájában. Az egyre komolyabb programok szervezése, és az egyre bővülő feladatkör szükségessé tették az iroda infrastruktúrájának kicserélését, felújítását, melynek során az önkéntes

„munkahelyek” száma növekedett, a munkakörülmények javultak. Az iroda dekorációja is felújult, mely emeltek eredményeképpen jobban tükrözi a Rákóczi Szövetség szellemiségét. A funkcionális és a dekorativitás növekedésén túl sor került a raktárhelyiségek átalakítására is, minnek következtében áttekinthetőbbé vált az adatok és iratok kezelése. A belső, strukturál hálózat kiépítése és a számítógéppark fejlesztése következtében az iroda ismét alkalmasá vált olyan hatékony munkavégzésre, melyet a modern viszonyok megkövetelnek.

Maruzsa Zoltán
irodavezető



A PETŐFI SZOBORÉRT

A Pozsony – Ligetfalvi Petőfi emlékmű a pozsonyi magyarság zarándokhelye. Radnai Béla alkotása 1911-ben készült, sorsa jellemzi a felvidéki magyar társadalom huszadik századi történetét. Ma már Pozsony sem ugyanaz a Pozsony, ami a múlt század elején volt. Azt gondolom, hogy most nem egykori koronázó városunk etnikai arculatának alakulását kell görcső alá vennünk. Az egykori kétnyelvű városban így a XXI. század elején már Ligetfalu sem Ligetfalu, hanem egy Petržalkának nevezett betondzsungel.

E betonrengeteg Duna partján fekvő parkjában található költőóriásunk szobra. Ezt tudják mások is. Ez látszik is a szobron, tavaly például egy adag vörös festékekkel öntötték le a szobrot, amely jelzi, hogy akik tették, tudják: Pozsonyban éltek, élnek és élni is fognak magyarok. Ugyanezen felebarátaink csonkították meg az emlékművet, törték le kezét, firkálták össze talapzatát és rúttották el arcát.

A szobor áll és állni is fog, Jövőre, március

15-én reményeim szerint már egy restaurált Petőfi szobor talapzatára helyezhetjük a Rákóczi Szövetség koszorúját. Azért, hogy ez így legyen, sokat tesz a pozsonyi Petőfi Sándor Emlékmű Bizottság és sokat tehetünk mi is. Amennyiben Ön is támogatja a szobor felújításának és méltó helyre kerülésének gondolatát, adományát juttassa el a Petőfi Sándor Emlékmű Bizottság számlaszámára:

Hypovereinsbank (HVB)
Slovakia, 51113005/8080

Petheő Attila

